

SZÖVEG –
NÉMETH ZSÓFIA, SZŐNYI LÍDIA pszichológusok

SOROZAT –
EGY TÖRTÉNET, SOK KÉRDÉS

A jóvátétel és a megbocsátás ereje

A *Maixabel* című filmről
pszichológusszemmel

Gyarló emberek vagyunk, ezért hozunk rossz és még rosszabb döntéseket, követünk el kisebb-nagyobb hibákat, sőt a törvényi szabályozás ellenére akár bűnöket is. És bár a társadalmi normák és szabályozások egyértelműnek tűnnek a következményeket illetően, azt mégsem mutatják meg nekünk, hogy egy tragédia elszenvedőjeként vagy éppen okozójaként hogyan is kellene folytatnunk az életet.

◆ A TÖRTÉNET

Maixabel Lasa férje politikus, ő pedig otthont teremt, támogatja a férjét, csendes szeretettel veszi tudomásul, hogy lánya kirepül a fészekből, és a saját életét éli. A viszonylag békés hétköznapiak és a jövőbeli tervek is elvesznek, amikor a férjét fejbe lövik egy étteremben az ETA terrorszervezet fegyveresei. Sajnos az orvosok sem tudják megmenteni, így Maixabel férj, lányuk, Mária pedig apa nélkül kénytelen folytatni az életét.

A rendőrök elfogják a bűnözőket, a néző pedig elemi indulatot érez, amikor látja, hogy oda se figyelnek a bírónőre, egy üveggel elkerített, zárt fülkében rázzák öklüket a bíróságra, az ügyvédekre. A megbánás legkisebb jele nélkül vonulnak börtönbe – az áldozatoknak ez nem elégtétel, a bűnösöknek pedig talán már a börtön előtt sem volt igazi életük.

Mindenki másképp dolgozza fel a traumát. Mária felnövekszik, férjhez megy és családot alapít. Szeretettel és türelemmel nevelgeti pici gyermekét, miközben folyamatosan az édesanyja életéért aggódik. Maixabel ugyanis nem zárkózik be a négy fal közé, hanem a terrorcselekmények áldozatainak helyzetére igyekszik felhívni a figyelmet. Nem csupán az ETA áldozatai fontosak a számára, hanem minden olyan ember,

aki valamilyen erőszakot szenvedett el. Ezzel azonban nemkívánatos figyelem irányul rá, feketelistás lesz, míg végül kénytelen testőrököt fogadni maga mellé, hogy ne jusson a férje sorsára.

Mindent megváltoztat azonban a nap, amikor az egyik elkövető felől az a kérés érkezik, hogy találkozzanak, mert beszélni szeretne vele. Teheti mindezt egy új kezdeményezés keretében, ahol mediátor közreműködése mellett az elkövetők bocsánatot kérhetnek az áldozatok hozzátartozóitól, akiket megöltek, illetve megpróbálhatnak válaszokat adni a miértekre. Maixabel eleget tesz a kérésnek, miközben a barátai, illetve a hasonló eseményekkel küzdő ismerősei vegyes érzelmekkel fogadják a döntését. Lánya sem érti, hogy miért van erre szüksége, de igyekszik mindenben támogatni őt.

AZ ÁLDOZATOK SZÜKSÉGLETEI

Ami megtörtént, azt már nem lehet visszacsinálni. Az érzésekről és szükségletekről való párbeszéd még soha senkit nem hozott vissza a halálból, nem tette meg nem történtté a gyilkosságot, betörést vagy mindazt a szörnyűséget, amin a sértett keresztülment. Sokan ezért úgy vélekednek, hogy a legjobb, ha az elkövetőt kirekesztjük a közösségből, elzárjuk, és méltó büntetéssel sújtjuk. Mintha az elkövető szenvedése képes lenne enyhíteni az áldozat szenvedéseit.

A neveletésünk egyébként is összecseng azzal a szemlélettel, hogy a büntetéssel hatékonyan lehet viselkedést formálni, mert elrettenti az elkövetőt a következő bűnténytől. A megtorló szemléletmód tükrében szinte felfoghatatlan, hogy mi vesz rá valakit arra, hogy egy asztalhoz

”

Az elkövető megbüntetése önmagában nem képes válaszokat adni azokra a kérdésekre, amelyeket a sértettek megfogalmaznak.

üljön a férje gyilkosával. A sértettek gyakran elégedetlenségről számolnak be az igazságszolgáltatás eljárásával kapcsolatban, és úgy érzik, hogy senki nem foglalkozott az általuk elszenvedett tett következményeivel, nem kaptak segítséget az érzelmeik feldolgozásához és a sérelem orvoslásához sem.

Úgy tűnik, az elkövető megbüntetése önmagában nem képes válaszokat adni azokra a kérdésekre, amelyeket a sértettek megfogalmaznak. Sokan közülük kontrollvesztettséget élnek meg, nem értik, hogy miért velük történt a tragédia, és elveszítik az emberiségbe és az igazságos világba vetett hitüket. Mindez akár oda is vezethet, hogy az áldozatok nem képesek az addigi életvitelüket folytatni, romlik az életminőségük, elhatalmasodik rajtuk a szorongás, és teljesen bezárkóznak, különösen az erőszakos bűncselekmények áldozatai. A tapasztalat azt mutatja, hogy a sértett és az elkövető közti találkozó segíthet az áldozat biztonság- és a kontrollérzetét helyreállítani azáltal, hogy szembenéz az elkövetővel, elmondhatja neki, hogy hogyan hatott rá a sérelem, és felteheti azokat a kérdéseket, amelyekre csak a büntény elkövetője tud válaszolni.

A párbeszéd hozzájárulhat az áldozatok félelmének és haragjának csökkenéséhez, és enyhítheti a poszttraumás

tüneteket is. Maixabel úgy fogalmaz, hogy látni a megbánást a másik ember szemében „nagyon vigasztaló, teljesen különleges érzés, egészen váratlan, mintha azt érezném, hogy vége van, hogy ezentúl újra Maixabel lehetek. [...] Olyan, minthogyha visszakapnék valamit a régi magamból.” Nyitott hozzáállásával pedig a legfőbb elkövetőben is elindít valamit, így kis idő elteltével az igazán sorsfordító és gyógyító beszélgetésre is sor kerül azzal az emberrel, aki ténylegesen lelőtte a férjét.

AZ ELKÖVETŐ SZEMPONTJAI

Miért is érdekelnének bennünket az elkövető szempontjai? Hiszen hatalmas szenvedést okozott egy másik embernek, jogos elvárásnak tűnik, hogy érezze ugyanazt a fájdalmat, amelyet a sértett érez. Bár sokan úgy gondolják, hogy az elkövető szempontjai nem számítanak, paradox módon mégis ő áll a büntetésfókuszú megközelítés középpontjában. A büntetésre igyekszünk úgy tekinteni, mint egy varázsszerre, amely elrettent a következő károkozástól. Pedig a megtorlás nem formál jobb emberré, sőt gyakran ellenkező hatást ér el, mint amit elvárunk tőle.

A börtönkörnyezet nem segíti elő, hogy az elkövető szembenézzen önmagával és a tettével, majd a saját szempontjából kilépve elgondolkozzon az áldozat

szükségletein, és feltámadjon benne a bűntudat. Sok elkövető igazságtalannak tartja a helyzetét, a szülei vagy a társadalom áldozataként tekint önmagára, ami inkább a düh és a bosszúvágy érzését erősíti. Éppen ezért fontos, hogy olyan módszereket találjunk, amelyek a büntetés passzív elviselése helyett aktív felelősségvállalásra ösztönöznek, vagyis hozzájárulnak ahhoz, hogy az elkövető belássa a tette következményeit, jóvátegye, és visszailleszkedjen a társadalomba.

Elkövetői oldalról a gyilkos monológja írja le ennek a lelki munkának az átformáló erejét: „A börtönben az ember beszélget, és mindent másképp lát. Eleinte nem, eleinte látja a merényleteket, de meg se érintik. Sőt, még örül is nekik! Örül, mert muszáj hinnie benne. Ha elveszíti a hitét, nincs mibe kapaszkodnia. Lehetetlen. Elsüllyed, hogyha másképp látja, amit tett. Aztán eljön az a perc, mikor nem bírja tovább, és rádöbben, hogy szörnyeteg, és nem tudja, hogy változhatna meg. Aztán egy nap azt mondják, hogy szabad bocsánatot kérnie.”

A KÖZÖSSÉG SZÜKSÉGLETEI

A büntett nemcsak az áldozatra és az elkövetőre, hanem a szűkebb és tágabb közösségre is hatással van. A közösség igényei és szükségletei gyakran megfoghatatlannak

tűnnek, azonban a film nagyon jól bemutatja, hogy a félelem, a harag, a feldúltság, a felháborodás, a sebezhetőség, a kiszolgáltatottság, a düh és a veszteségérzés hogyan gyűrűzik tovább a tágabb közösség tagjaira, akik szintén sok fájdalommal, haraggal és szorongással küzdenek. Így érdemes olyan megoldásokat keresni, amelyek az ő érzéseiket és szükségleteiket is figyelembe veszik, amelyek lehetővé teszik, hogy jóvátételt kapjanak, és a megrendült biztonságérzetük is helyreálljon.

PÁRBESZÉD A BÖRTÖNBNEN

A bűncselekmény mellett, hogy kárt okoz, a kapcsolatokat is rombolja. A helyreállító igazságszolgáltatás célja az elkövető, az áldozat és a közösség megromlott kapcsolatának helyreállítása. Braithwaite szerint a szemléletmód egyaránt hangsúlyt fektet az áldozat sérelmének jóvátételére, az elkövető felelősségvállalására és a támogató közösségek kialakítására.

A Konfliktuskezelés elítéltekkel című kézikönyv így fogalmaz: „A helyreállító igazságszolgáltatás által alkalmazott folyamatok lehetővé teszik az áldozat számára, hogy nyíltan beszéljen az elkövetőnek az általa elkövetett tett hatásairól, és választ kapjon a kérdéseire; az elkövetőnek pedig lehetősége van arra, hogy megértse a tette következményeit, bocsánatot kérjen az áldozattól, és megpróbálja valamilyen módon jóvátenni az általa okozott kárt. A helyreállító igazságszolgáltatás közvetlenül felelősségre vonja az elkövetőt tettéért, és segít az áldozatnak az ellene elkövetett tett következményeinek feldolgozásában.” Gavrielides „kölcsonös megértést célzó folyamatról” beszél, aminek mediálásához nagy körültekintés szükséges, a facilitátoroknak vagy mediátoroknak sok szempontot kell figyelembe venniük, amiben az áldozat igényei a legfontosabbak.

A resztoratív, vagyis jóvátételi szemlélet segíthet mind az áldozatnak, mind az elkövetőnek, mert mindkét félnek szüksége van rá, hogy a másik megismerhesse a szempontjait, és valamiféle közös megnyugvást, megoldást találjanak. Ha az egymással való kapcsolatuk nem is helyreállítható, de önmagukhoz és a saját életükhöz való viszonyuk pozitív irányba változhat azáltal, hogy a kimondással felszabadítják magukat a közösen elszenvedett trauma béklyói alól. ♦

Források:

**Konfliktuskezelés elítéltekkel című kézikönyv
Felelősségvállalás, kapcsolat és helyreállítás –
Mediáció és resztoratív igazságszolgáltatás
a büntetés-végrehajtásban**

SZÖVEG –
KIRÁLY ESZTER

KÉP –
JÓNÁS JÁCINT

SOROZAT –
SZÍVE JAVA

„NEM FOGOK LEMONDANI A BÁTYÁMRÓL”

Szégyenlősen pislog az objektív felé, a szemembe viszont nagy bizalommal tekint. *„Jobban izgulok, mint az egyetemi vizsgáimon. Bár legalább most nem egy szál gatyában adok interjút”* – mondja, és felnevetünk. Kertész Tamás ugyanis úszó, újságíróval jobbára a medence partján találkozik. A fiatal sportoló egész eddigi élete „mély víz”: hatéves korától gyermekotthonban nevelkedett, napi huszonnégy órában segíti kerekesszékes bátyját, és más, izomsorvadásban szenvedő embereknek is támaszt nyújt a Gyógyító Jószándék Alapítvány önkénteseként.

◆ FELSZÍNEK MARADNI

Egy komoly bokasérülés miatt féléves kihagyás után kezdett újra edzeni júniusban. Az úszósport szövevényes kategóriarendszere és egy gyermekkorában kapott téves diagnózis miatt Kertész Tamás az épek közt versenyez, bizonyos számokban azonban korábban paraúszóversenyeken is indult. A Mozgásjavító Diáksport Egyesület (MDSE) sportolója már a 2016-os riói olimpiát is megcélozta, ám az A-szintidő, és így a kijuttatás akkor, tizenöt éves korában, álom maradt. Az edzőmunkát újratekintve most úgy látja, ha jól sikerül a rehabilitáció és a felkészülés, van esélye kvalifikálni magát a párizsi ötkarikás játékokra.

Hosszú hajnali kilométerek, napi többszöri edzés... sejtjük, milyen emberfeletti munkába kerül egy olimpiai kvóta. De aki a súlyzók mellett a mozgássérült bátyját is emelgeti minden nap, abban másféle erő is van az élsportolók szívósságán kívül.

Tamás és hét évvel idősebb féltestvére, Horváth Roland a főtí Károlyi István Gyermekközpontban nevelkedett, miután – Tamás hatéves korában – édesanyjuk

lemondott róluk. A fivérek az otthonba költözésük után néhány évvel árván maradtak. A gyermekotthonra sokszor mint a kisikló életék „kötelező” állomására gondolunk, ám Tamásnak nem leküzdhetetlen hátrányt jelentett, hanem inkább menedéket. „Nem szeretem intézetnek nevezni, mert mi oda hazamentünk. Felneveltek, szerettek minket, és tanítottak, hogy megállhassuk a helyünket. A normális családi körülményeket nem lehet pótolni, de az úrnak egy részét betöltötte, hogy foglalkoztak velünk. A törődés, amit kaptam, abban segít, hogy el tudom fogadni, hogy nincsenek szüleim.”

SZEREPOSZTÁS A SZERETETRE

Mozgáskorlátozott féltestvéréről már kisgyermekkorában kiderült, hogy izomsorvadásos betegségben érintett, és bár sok mindent képes önállóan intézni, kerekesszékre és állandó segítségre szorul. Kezdetben Tamásnál is hasonló diagnózis gyanúja merült fel, de ezt sem a későbbi felülvizsgálatoknál, sem a sportolói

kategória megállapításakor nem igazolták. Korán kialakult a testvéri „szereposztás”: Tamás lett bátyja fizikai támasza, míg Roland az, aki a lelket tartotta az öccsében, amikor épp összezsugorodtak felette a – medencén kívüli – hullámok.

Iskolásként Roland révén kerültek kapcsolatba a Gyógyító József Alapítvánnyal. Az alapítvány a Duchenne-féle izomsorvadással küzdő gyermekeket és családjaikat támogatja, többek között közösségi eseményeket és nyári táborokat szervez. Ezeken Tamás is részt vett a bátyja személyi segítőjeként. Rövidesen más táborozók is számítani kezdtek rá, így afféle „jolly joker” önkéntessé vált, aki ha kell, emeli, fürdeti, kíséri, öltözteti a segítségre szorulókat, de főleg a bátyjával és annak legjobb barátjával kapcsolatban teendőket látja el. Olykor nemcsak a táborokban, de alkalmanként pár órára a hétköznapokban is besegít az alapítványnál megismert barátaiknak.

Ha kéretlenül talált meg minket egy élethelyzet, akkor is részt vehetünk benne szabadon.

mindezt úgy, hogy elfoglaltságait szüntelen újratervezéssel Roland szükségleteihez igazítja. „A szervezés legfontosabb része, hogy folyamatosan figyeljük a telefonunkat, mindig elérési vonalban vagyunk egymás számára. Általában Főton alszom, de ha a tesóm beteg, akkor náluk maradok éjszakára is. Ha a versenyek alatt kapok rá engedélyt, hazajövök segíteni neki, de ha nagyon nem tudjuk megoldani, mert vidékre vagy külföldre kell utaznom, akkor a környéken lakó ismerőseinktől kérünk segítséget.”

HA A KÖTELEK ADOTT, GONDOSKODNI KÖTELEZŐ?

Tamás utógondozói ellátás keretében – a diplomája megszerzéséig – még most is a főt otthon lakója, de ideje nagy részét Roland és az ő szintén kerekesszékes felesége budapesti lakásában tölti, hogy bármikor segíthessen. Aligha lehet túlbecsülni a fizikai igénybevételt, amivel Tamás szolgálata jár. Ezt ő nem tagadja, de tragédiát sem lát benne. „A tesóm súlya az enyémmek másfél-kétszerese, és ha sokat kell emelni, néha érzem, hogy sok. De szeretem őt, és azt is szeretem, hogy tudok rajta segíteni. Öröm nekem, hogy mindig megköszöni, bármit teszek.”

Néha nehezen azonosítjuk a szeretetet, ha az éppen kötelességtudat formájában mutatkozik meg. Tamástól a „segítek, mert muszáj” mondat egyszerűen csak igaz, nem pedig kényszeredett. A testvérét sosem érezte tehernek, és bár fáj, hogy elhagyták, a szüleiről sem lenne képes azt mondani, hogy nem szerette őket: ha nem szeretne volna őket, Rolit sem tudná szeretni. „Ők lemondtak rólam, hát jó. De ettől még én nem fogok lemondani a bátyámról.”

Tamás jó példa arra, hogy ha kéretlenül talált is meg minket egy élethelyzet, attól még részt vehetünk benne szabadon. „Ha valaki segítségre szorul, főleg huszonnégy órás segítségre, az tényleg áldozatot igényel, és minimális szabadidőt hagy a segítőknek. Az utazásokat például nagyon át kell gondolni, és van, ami kimarad – huszonéves létemre én például még sosem voltam bulizni. De a szabadidőnket úgyis azzal töltjük a legszívesebben, akit szeretünk.”

„Igazából Roli nevelt engem. Fura, mert másfelől meg ő van rám utalva. A testvérem rengeteget adott nekem, tőle tanultam meg elfogadni másokat, és képes lettem használni az időmet.”
Kétségtelen: Tamás időmenedzsmentjét akár a hatodik szeretetnyelvnek is nevezhetnénk. Heti tíz-tizenkét edzést teljesít előírt tréningterv alapján egyénileg. Egy budapesti egyetemen levelező szakon logisztikát, esti képzés keretében pedig fotográfiát és grafikát tanul. Kiváló eredménnyel végzett tanulmányai mellett hétvégente úszóversenyeken vesz részt, a barátnőjével találkozik vagy az alapítványánál önkénteskedik – és teszi

A legkedvesebb közös pillanatok egyik mementóját Tamás magán viseli: egy Colosseumot ábrázoló tetoválás van a jobb alkarján. „A tesóm akkor még sohasem repült, én viszont a sportversenyeknek és egy Erasmus-programnak köszönhetően sokszor jártam Olaszországban. 2019-ben az összepórolt ösztöndíjamból ketten elmentünk Rómába. A város nagyon macskaköves, ráadásul dombos is, öt napig szinte végig kétkerekezve kellett tolnom Rolit – na, az nagyon fárasztó volt. De megérte, mert boldognak láttam.” Hogy mekkora örömet szerzett ezzel a bátyjának, azt az is jelzi, hogy Roland, aki idén tavasszal nősült meg, szintén az Örök Városba szervezte a nászútjukat. Amelyre természetesen hárman mentek, a tanúval, Tamással együtt.

EMBER A HÁTTÉRBE

Az öcs, aki a testet tartja meg, a báty, aki a léleknek támasz. Tamás szerint nincs miért változtatni a bevált felálláson. A testvérek közti bensőséges viszony nem alakulhatna ki professzionális segítőtől, akinek a munkáját ráadásul nem is tudnák megfizetni. Tamás a saját későbbi családalapítását is úgy tervezi, hogy ha nem is folyvást karnyújtásnyira, de mindig „segítőtávolságban” legyen. Úgy tűnik, a barátnője személyében ehhez támogató társat talált. Ahogy mosolyogva meséli: „Ő, ő már pontosan eltervezte az életünket!”

„Nem szoktam reklámozni a világnak, hogy miket csinálok, posztolni sem szeretek. Eszembe jut néha, hogy milyen lenne normális családban, szerető szülőkkel élni, hogy mi lenne, ha Roli ép volna, de arra még sosem gondoltam, hogy én legyek a középpontban. Én a háttérben vagyok jól” – jellemzi magát Tamás, aki a példaképpé válás kritériumának is elsősorban a jószívűséget tartja. „A sport világán kívül csak a bátyám példakép nekem: mindig mellettem volt. Átsegített a szülőktől való elszakadáson, és tartotta bennem a lelket, amikor a középiskolai évek elején hullámvölgybe kerültem. Az úszók közül Adam Peatyre nézek fel leginkább. Ő nem úgy áll hozzá, hogy hé, élsportoló vagyok, most mindenki dobjon el mindent! Nagyon segítőkész, és sokat jótékonykodik. A családját is bevonja a sportba. Szimpatikus a kiállása.”

Ha a legfontosabb céljait kell kiemelni, Tamás mégsem a többszörös olimpiai- és világbajnok Peaty nyomdokával, még csak nem is a párizsi olimpiával kezdi. A fiatal embert most a diploma megszerzése hajtja, és később is tanulni szeretne, először mesterképzésen, majd akár még magasabb szinten. Ugyanilyen komoly célkitűzése, hogy minél tovább tudjon minél többeknek segítséget nyújtani. „Ehhez az kell, hogy egészséges maradjak. Az egészségem fontosabb, mint az, hogy kijussak az olimpiára.” ♦

OLVASSA A KÉPMÁS DIGITÁLIS VÁLTOZATÁT!

Nem kell tárolni, virtuális könyvespolcán bármikor elérni

Ajándékba vásárolható

Kiadványát több eszközön is elérheti

Pár kattintással azonnal olvasható, előfizethető

WWW.DIGITALSTAND.HU/KEPMAS

SZÖVEG –
ACZÉL PETRA nyelvész, kommunikációkutató

SOROZAT –
KÖZVILÁGÍTÁS

Elsharentált jövő?

◆ Tombol a nyár, és vele együtt a fotókészítés is. Csücsörítve magunkról, pillanatonként másról és másokról. „Jaj, de édes!” – vesszük észre kutyánk mosolyra hasonlító arckifejezését, és már elő is az okostelefonnal. „Nézd-nézd!” – kiáltjuk, miközben egy ritka madarat veszünk észre a levegőben, immár az okostelefon képernyőjén keresztül nézve. Fotó készül az első veteményesben megtermett saját paradicsomról, a ház elé századszorra kirakott, illetéktelen szemeteszsákról, a strandbüfében rendelt kolbászról vagy salátáról. Kép a lelke mindennek. Ha nincs lekattintva, akkor meg sem történt, igaz? És persze sok-sok fotó készül a gyerekeinkről. Kicsikről és még kisebbekről. Rövid videók is, és hangfelvételek, és aztán ezekből feliratos képek: millió és millió emlék azokról az időkről, amelyek, jól tudjuk, gyorsan tovaröppennek. Aztán ebből az ezernyi fotóból elkezdünk posztolni a közösségi oldalakon. Ahogy a kisbabánk felállt. Ahogy leült. Ahogy nézett. Ahogy mi néztük. Romlatlan idők csodás jelei ezek, amelyeket meg akarunk őrizni. A baj csak az, hogy valaki más tulajdonolja azokat a felületeket, ahol megőrizzük őket. És aztán az is baj, hogy sok ezren nézhetik meg csemetéink portréit és hangulatait. De legalábbis egykor részben gondatlanul visszaigazolt ismerőseink sokasága szemlélheti növekedésüket, változásukat. Tud ez a szülői fényképmegosztás túlzó lenni? Talán csak az tud lenni. Ma egy gyermekről 5 éves koráig átlagosan 1500 fotó kering a közösségi oldalakon. Ez nem azt jelenti, hogy minden kicsiről, hanem azt, hogy sokakról ennél akár több is. Havonta a brit szülők körülbelül 10-15 képet osztanak meg tündéri utódaikról, akik az óvodába érkezve a ki nem érdemelt hírnévtől megittasulva alhatják délutáni álmaikat. Kiskamaszkorig a gyermekek általában élvezik a szülőknek ezt a szokását, hiszen állandó jutalmazásként élik meg a rájuk irányuló, lájkokban és hozzászólásokban mérhető, többnyire pozitív figyelmet. Pedig ekkor válik képmásuk árucikké

a figyelem piacán. A kamaszkorban azonban megváltozik valami. Egy nemrég felmérés szerint ekkor már savanyúbb számukra is a közösségi média szülője, sőt szülője is. Azt még csak-csak elfogadják, hogy felmenőik a megörökítés céljából közölnek képeket róluk, azt azonban már rossz néven veszik, hogy ezt tulajdonképpen a társas elismerés céljából teszik. A kamaszokat már zavarja, hogy valaki nélkülük dönt a digitális megjelenéseikről.

A sharenting (szóelegy a share = médiában megoszt, parenting = szülői nevelés kifejezésekből) azt jelenti, hogy a szülő kiskorú gyermekéről számottevő tartalmat oszt meg a gyermek számba vehető jóváhagyása nélkül. És persze hiába volna ott a gyermek jóváhagyása, hiszen nem jogosult magáról sem dönteni, vagyis a gyermekekről való szülői tartalmegosztás jogilag is aggályos – van olyan hely, például Franciaország, ahol felnőve a gyermek perelheti érte a szülőt. Ezért is vitatkozik össze a hazai celebnők egyik fele a másik felével. Hogy látható, felismerhető legyen-e a négy-, öt éves gyermek a családi képeken? Hogy az extrém közfigyelemnek magukat kitevő családok természetesen kiterjeszthetik-e hírnévigényüket kiskorú gyermekeikre? A vélemények megoszlanak, de remélhetőleg a józan ész nem. Vagyis kártóan tudjuk magunkat kötni ahhoz az elvhez, hogy senkiről a saját, felelős és morálisan érett, nagykorú akarata nélkül ne tegyünk lábnyomot a digitális térbe. Se büszkeségből, se pillanatnyi hevülésből. Az első és legfontosabb, ezt garantáló lépés az lehet, hogy nem minden kép készül el. Merthogy a retina és a tudat is kiváló emlékalbum, olyan, amilyen senki másnak nincsen. Merthogy jó, hogy a pillanat eseménye a pillanatát marad, és nem az öröklété. És mert néha történetet mondani nagyobb teljesítmény, mint anyagtalanságban anyagtalan képeket tárolni és anyagtalan felületeken megosztani. Merthogy az elsharentált gyerekek is valakinek a felelőssége. És nem foghatunk mindent Zuckerbergre, ugyebár... ◆

A Média a Családért-díj augusztusi jelöltjei

Média a Családért-díj

GÁSPÁR KINGA

„180 ezer gyerek született
a járvány bizonytalanságában,
tudnunk kell, ez mit okozhat” -
interjú Czeizel Barbarával

egy.hu

A Média a Családért-díj
fő támogatója:

Külhoni Média a Családért-díj

MADÁR ANIKÓ

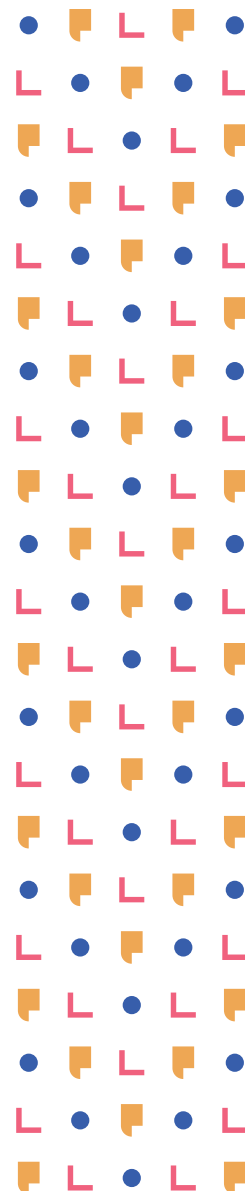
Úgy támadtak rám, mint hiénák
az oroszlanra

Magyar Szó

A Külhoni Média a Családért-díj fő támogatója:

A jelöltekről szóló ismertetőt és a jelölt munkákat megismerheti a mediaacsaladert.hu-n, ahol az Ön jelölését is várjuk.

SZÖVEG –
SZÁM KATI

SZEMBEFORDÍTOTT TÜKRÖK

EZT IS MEG KELL TANULNI

Amikor gyerekként először láttam meg a gardrób szekrény egymásnak fordított tükrörajtóit, azt hittem, egyszerűen ismétlődnek a folyosóvá mélyülő képek. Pedig hogy is lehetne ugyanaz? Hisz minden újabb tükröződésben ott az összes előző kép.

♦ **1.** Már bánja, hogy elindult, hogy hagyta magát sodorni a rémisztő ismeretlen felé. Miért is nem volt jó ott, ahol eddig, az ismerős, surlódó neszekkel és puha dobogásokkal, talán még vissza lehetne fordulni, mert ez itt még annál is szűkösebb. Egyszerre csak enged a szorítás, ijesztően tágas minden, vakítóan világos, idegenül hideg. Az első levegőadag feszítően tódul a tüdőbe, szörcsögés és fájdalom követi, a hangok metszően élesek, mintha kicsomagolták volna őket a puha vattából, és az egyik olyan közelről jön, egészen belülről, mélyről és egyre hangosabban.

A fehér falak között fertőtlenített lepedőkön kiabálón piroslik az élet lenyomata, a kórházi nyílvan tartás agyonmosott pecsétje mellett. Fémesszökök koppannak a tálban, egy ágy kerekai görögnek a folyosón. Gyakorlott kezek emelik, forgatják, mérik, mennyit nyom egy új élet.

„Egészséges kislány... apuka vágja el... sírj, csak...anyuka tegye mellre...ez az, úgy, úgy, ügyes baba, élni is meg kell tanulni, fog ez menni!”

2. Az ágy végébe akasztott piros törölköző szinte sikít a párnák, lepedők fehérségében, mindenestre praktikus szín egy ilyen helyen. Valaki odébb löki a felmosóvödört a folyosó kövén, pár szobányira evőeszközök ütődnek a zsúrkocsihoz (nyilván nem ez a neve, de jól-eső érzés így nevezni, mert a zsúrban van valami ünnepi, valami ígéretes), papucs csattog, csukódik egy ajtó. A zajok lassan otthonossá válnak, mindegyik egy újabb történet ígér, hozzák a vacsorát, a gyógyszer, vizit lesz, új szobabátár érkezik. Résztávok, amelyeket teljesíteni lehet a célig.

Valahonnan már negyedórása hallatszlik: „Nővérke, kedves, kérem...” A mai nővérke éppenséggel nem kedves, de a szokásosnál többször megkérdezi, kell-e ágytál, párna vagy fájdalomcsillapító. Biztosan sportol. Úgy forgatja a betegeket az ágyban, mint az ovisok a játékbabákat. „Ezt most felemeljük, kigomboljuk, megtörölgetjük, nem feszítjük, ellazítunk, ügyesen, fog ez menni.”

Eltengedni vágyat, akaratot, csalódást, örömet, életet, hogy végül minden nélkül, lecsupaszítva megmérettessen egy élet – meg kell ezt is tanulni. A nővérke tudja, végül mindenkinek sikerül. ♦

SZÖVEG –
JÁMBOR-MINISKA ZSEJKE

AHOL A MÁSODIK NAPFELKELTE IS MUZSIKASZÓ MELLETT ZAJLIK

– vár a Double Rise Fesztivál

Idén augusztus 11. és 13. között rendezik a nagyszerű
Double Rise összművészeti fesztivált Torockón.

♦ A Királyi Magyarország területén van olyan hely, ahol az év egy bizonyos időszakában reggelente „kétszer kel fel a nap”. Az elsőt követően a sziklás csúcsok mögé bújjik az égitest, nem sokkal később pedig újra feltűnik, hogy beragyogja a völgyet. Ez a mesés település nem más, mint Torockó, ahol idén is változatos programokat kínál a Double Rise Fesztivál.

„Nehéz ennél szebb helyet elképzelni fesztiválnak. Naplemente, napfelkelte, és itt a második napfelkelte is mindig muzsika és énekszó mellett zajlik. Gígaszi katedrális a Székelykő ehhez az áhitathoz, megemeli az ottlét minden pillanatát” – mondja Berecz István, aki idén is a Folkudvar házigazdájaként lesz ott a fesztiválon.

„Amikor először voltam Torockón, arra gondoltam, hogy minden szempontból ideális helyszín” – meséli a fesztivál egyik visszatérő fellépője, Lovasi András. „Egyrészt mert fontos az, hogy ott is legyenek a magyar identitáshoz kapcsolódó rendezvények, másrészt elképesztő természeti adottságai vannak a vidéknek. Nagyon sokan, akik átmennek Erdélybe, hajlamosak a szörványt kicsit felületesebben kezelni, maximum megállnak picit a Tordai-hasadéknál. Emiatt is örültem, hogy van ez a fesztivál, mert viszonylag jól megközelíthető, és azt remélem, hogy sokan mennek majd a kismagyarországi területekről is” – teszi hozzá.

A rendezvényen az olyan széles körben ismert zenekarok mellett, mint a Kiscsillag, a Magashegyi Underground, a Szabó Balázs Bandája és a Kaukázus, olyan helyi tehetségek is színpadra léphetnek, mint

az Év Zenekara díjjal kitüntetett gyergyószentmiklósi 4S Street. A kisszínpados lehetőségnek köszönhetően augusztusban számos feltörekvő erdélyi zenekar is koncertet adhat a közönségnek. Ugyanakkor a Double Rise nem csak a zenéről szól!

„Kezdetektől fogva nagyon erősen jelen van a programban a folk: a magyar népzene, néptánc, a néphagyományok ápolása. Mindezt idén is a Hagymányok Házával csináljuk. Ezen kívül a programba bekerült sok színházi és irodalmi rendezvény is. Együttműködünk a Poket zsebkönyvek kiadójával, és minden évben azon dolgozunk, hogy minél több Kárpát-medencei régióból bemutathassunk színházi produciókat. Büszkék vagyunk arra, hogy a Beregszászi Színház elhozza hozzánk A helység kalapácsát, ami nagyon jól illeszkedik a Petőfi-emlékévhöz kapcsolódó programjainkhoz” – mondja Gondi Máttyás fesztiváligazgató.

A Double Rise Fesztiválon a természetjárás népszerűsítésének is komoly szerep jut: szerveznek kerékpáros túrákat, sárkányrepülést, raftingot az Aranyoson, és természetesen a Székelykőre is fel lehet mászni szervezett túra keretén belül.

Nemcsak a koncertező fiatalokra, hanem a családokra is gondolnak, így lesznek gyerekprogramok, például ügyességi verseny, és idén is várja a kicsiket a Fesztivál-óvoda. ♦

További információ:

<https://www.facebook.com/DoubleRise>
<https://doublerisefestival.ro/>